

MORAVSKÝ ZEMSKÝ HŘEBČÍN POHOŘELICE U NAPAJEDEL

Na zřizování zemských ústavů pro chov koní na Moravě se význačně podíleli kromě státní správy i moravský zemský výbor a ústřední sbor moravské zemědělské rady. Podporovaly založení zemských hřebáren v Dolní Temenici u Šumperka v roce 1912 a v Novém Dvoře u Slušovic v roce 1922. V roce 1918 ke konci 1. světové války moravská zemědělská rada rozhodla o zřízení zemského hřebčína ve Vizovicích, k jehož umístění byl využit dvůr Těchlov s výměrou 120 ha. Úkolem hřebčína bylo dodávat zemskému chovu kvalitní ušlechtilé plemeny teplokrevné provenience. Základem plemenného materiálu se stali hřebci a klisny ze státních hřebčínů bývalé rakousko-uherské monarchie Radovec, Piber a Wieselburg. Zpočátku zde působili kmenový hřebec Slavata A1/1 a Shagya X, který se později významnou měrou podílel na přilítí krve ve stádě starokladrubských běloušů v hřebčíně Kladruby nad Labem. Moravský zemský hřebčín (dále MZH) se musel vypořádat s řadou problémů, které způsobila válka. Dále se jednalo o reprodukční potíže z hlediska jalovosti, zmetání a výskytu infekčních chorob u hříbat. Tyto faktory se negativně odrazily v malém počtu odchovaného hřebčího dorostu. Za příčinu neúspěchu se rovněž považoval objekt Těchlov, jehož zdivo stavěné z kamene nesplňovalo vhodné hygienické podmínky. Proto v roce 1924 došlo k přestěhování hřebčína do Dolní Temenice, odkud se hřebárna zpětně přemístila na Těchlov. Stav plemenných klisen se pohyboval v rozpětí 30-35 kusů. Při provádění pozemkové reformy v roce 1927 byl získán vhodnější objekt a sice dvůr Leopoldov v Pohořelicích u Napajedel, ke kterému patřilo 200 ha úrodné půdy. Bohužel při další pozemkové

reformě výměra poklesla na 60 ha. Stádo klisen se začalo koncepčně přebudovávat na jedince kmenů Furioso a Przedswit, neboť tyto byly na Moravě nejvíce rozšířeny a vyhovovaly požadavkům chovatelů. Orientální klisny nebyly následně doplňovány, ikdyž je zapotřebí zdůraznit, že tento chovný materiál sehrál velmi významnou úlohu a opět se potvrdilo pravidlo, že arab nikdy nic nepokazil.

Po třech letech působení byli plemeníci Slavata a Shagya X předáni do hřebčína v Kladrubech nad Labem a nastala éra polokrevných kmenů Furioso a Przedswit. V malé míře se používali i plemeníci kmenů North Star, Nonius a plnokrevní napajedelští hřebci Simson, Corvus a Derüs. Pečlivý a promyšlený výběr těchto plemenů se pozitivně odrazil na kvalitě potomstva. V roce 1927 mělo matečné stádo 28 klisen. Adaptace stájí umožnila zvýšit stav klisen a byla vhodně vybudována porodnice. Součástí hřebčína se stalo také zemědělské hospodářství s chovem skotu a rozšířila se i výměra potřebných pastvin. Výměra 63 ha neumožňovala plný provoz hřebčína se všemi kategoriemi koní, a proto se v Pohořelicích chovaly pouze klisny se sajícími hříbaty. Klisničky po odstavu byly převáděny na Těchlov a vykoupení hřebečci se odchovávali v tlumačovské hříbárně na Buňově. V roce 1946 se MZH dostal pod správu Jednotného svazu českých zemědělců a v roce 1949 pod Státní statek Gottwaldov. Léta padesátá přinesla chovu koní drtivou ránu drastickým snižováním stavu koní a tento trend se nevyhnul ani pohořelickému chovu. V letech šedesátých došlo k eskalaci těchto závěrů a poslední klisny končily na jatkách a v lepším případě se dostaly i s potomstvem do chovu na Albertovci, Nového Jičína, popř. je získali i drobní chovatelé.

Závěrem je vhodné připomenout zásluhy dvou profesorů, kteří se nebývalou měrou podíleli na samotné genezi MT. Jsou nimi MVDr. František Štencl a MVDr. Josef Taufer. Pana profesora Štencla jsem osobně znal a mám na něho vzpomínku, když se v Novém Jičíně zakládal hřebčín zásluhou dalšího nezapomenutelného průkopníka teplokrevného koně MVDr. Prokopa Večeři, bývalého ředitele hřebčína Albertovec. Pan profesor seděl na židli a při předvádění komentoval svými slovy každého koně.

Měl jsem to štěstí, že jeho slovní doprovod jsem bezprostředně sledoval v jeho blízkosti. Zvláště se mu líbila kolekce teplokrevných klisen a plemenný hřebec 48 FURIOSO XIV-27.

Ing. V. Milota, 2005

MORAVSKÉHO
TEPLOKREVNÍKA